

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Миронов А. Г.* Державний та громадський контроль у сфері охорони здоров'я: спільні риси, відмінності та пріоритети в сучасній Україні // Публічне право. 2018. № 1. С. 165-170
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Офіційний вісник України. 2014. № 75. Ст. 2125
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
4. *Стеценко В. Ю.* Обов'язкове медичне страхування як крок до вирішення багатьох проблем української медицини: правові засади // Публічне право. 2016. № 3. С. 48-53

О. О. Морозова
доцент кафедри правознавства
та галузевих юридичних дисциплін
НПУ імені М. П. Драгоманова,
кандидат політичних наук, доцент
В. О. Морозова
аспірантка кафедри правознавства
та галузевих юридичних дисциплін
НПУ імені М. П. Драгоманова
(м. Київ)

ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО СТАН СВОГО ЗДОРОВ'Я

Така інформація передбачає відомості про стан здоров'я фізичної особи, історію її хвороби, про мету запропонованих досліджень та лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання тощо, яку медичний працівник (лікар, медичний заклад) зобов'язаний надати на вимогу фізичної особи (пацієнта) або його законних представників. Відповідно до ст. 285 Цивільного Кодексу України (далі ЦК України) [1], повнолітня фізична особа має право на достовірну і повну інформацію про стан свого здоров'я, у тому числі на ознайомлення з відповідними медичними документами, що стосуються її здоров'я. Відповідно до ст. 39 Основ законодавства України про охорону здоров'я [2] медичний працівник зобов'язаний надати пацієнтові (фізичній особі) в доступній формі інформацію про стан його здоров'я, мету проведення запропонованих досліджень і лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі наявність ризику для життя і здоров'я.

Хоча в законодавстві чітко передбачено право особи на повну та достовірну інформацію про стан свого здоров'я, серед науковців точиться дискусія щодо того, як це розуміти та яку інформацію лікар все ж повинен надати пацієнту про стан його здоров'я. Законодавець ускладнює здійснення цього права обмеженнями, пов'язаними з відповідними правами медичних працівників. У ч. 3 ст. 285 ЦК України

запропоновано наступне: якщо інформація про хворобу фізичної особи може погіршити стан її здоров'я або стан здоров'я батьків (усиновлювачів), опікуна, піклувальника, зашкодити процесові лікування, медичні працівники мають право дати неповну інформацію про стан здоров'я фізичної особи, обмежити можливість їх ознайомлення з окремими медичними документами.

У чинному законодавстві назріла об'єктивна потреба конкретизувати умови здійснення та обмеження права медичних працівників на надання фізичним особам неповної інформації про стан здоров'я, обмеження права їхнього доступу до окремих медичних документів, коли інформація про хворобу фізичної особи може погіршити стан здоров'я та зашкодити процесові лікування.

Можна запропонувати декілька шляхів розв'язання зазначеної проблеми, наприклад, законодавчо закріпити вичерпний перелік випадків надання такого права медичним працівникам або законодавчо закріпити й визначити конкретні критерії та умови, за яких допускається надання медичними працівниками не повної інформації про стан здоров'я фізичної особи або обмеження права такої фізичної особи на ознайомлення з медичними документами.

Однак реалізація перелічених шляхів породжує серйозні сумніви, тому що визначити та перелічити усі випадки надання такого права медичним працівникам та конкретні критерії і умови їх реалізації практично неможливо.

Вважаємо, що фізична особа повинна самостійно розпоряджатися своїм здоров'ям та життям. Єдиним винятком, на наш погляд, коли фізичній особі може надаватися не повна інформація щодо стану її здоров'я, може бути лише її власна відмова від отримання такої інформації.

Слід зазначити, що вказане стосується лише дієздатних, повнолітніх осіб. Якщо інформація про стан здоров'я стосується неповнолітнього пацієнта, то право на отримання такої інформації належить батькам (опікунам, піклувальникам) неповнолітнього. Те саме стосується і осіб, які опікуються недієздатною особою.

Законодавець, визначаючи права фізичних осіб на інформацію, робить акцент не на обов'язок медичного працівника, а на праві пацієнта. Інформація про стан здоров'я не може надаватися особі проти її волі. Медичні працівники не зобов'язані за власною ініціативою повідомляти фізичній особі всю, без виключення, інформацію щодо стану її здоров'я та результатів процесу лікування. Але, лікар не вправі відмовити фізичній особі у проханні ознайомити її зі всіма відомостями, що стосуються стану її здоров'я: діагноз, методи лікування, хід та результати лікування тощо. На наш погляд, якщо фізична особа хоче знати всю правду, медичний працівник повинен її надати, навіть, якщо це буде повідомлення про невиліковну хворобу та неминучу близьку смерть. Обмеження такого права, не надання особі усієї правди щодо стану її здоров'я, позбавляє особу раціонально спланувати залишок свого життя, здійснити усі необхідні розпорядження щодо свого майна, виконати останні обов'язки перед близькими, закінчити розпочату роботу, підготуватися належним чином до

свого відходу тощо. Важливість таких юридичних фактів очевидна. До того не можна ігнорувати ту обставину, що перед будь-яким медичним втручанням пацієнт повинен дати інформовану добровільну згоду. У випадку, якщо мова йде про надання недостовірних або неповних відомостей, то рішення пацієнта буде прийматися в умовах порушення його права на одержання інформації, і в цьому разі ми маємо справу вже із двома порушеннями правових норм – згодою на медичне втручання й необхідність адекватного інформування пацієнта.

Зважаючи на це, наголошуємо на доцільності внесення законодавчих змін і скасування зазначених норм, в яких закріплене право медичних працівників у певних випадках надавати неповну інформацію про стан здоров'я особи чи обмежувати доступ до документів, які містять таку інформацію. Такі зміни нададуть фізичній особі можливість у повній мірі реалізувати своє право на інформацію, гарантоване Конституцією України та законами України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний Кодекс України: закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.

С. І. Шимон
*завідувач кафедри підприємницького
та корпоративного права КНЕУ імені Вадима Гетьмана,
доктор юридичних наук, доцент
(м. Київ)*

ПРАВОВА ОХОРОНА ТОРГІВЕЛЬНОЇ МАРКИ У КОНТЕКСТІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС

Підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода) зобов'язало Україну, серед іншого, запровадити європейські стандарти правової охорони об'єктів промислової власності, зокрема, торговельної марки. Питанням правової охорони торговельних марок відведено окремі положення Угоди (зокрема, статті 193-200) та Додатків XXII-C і XXII-D до неї.

На сьогодні в Україні торговельні марки охороняються як об'єкти права інтелектуальної власності. Базовими щодо цього є положення Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) та Закону України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15 грудня 1993 р. (далі – Закон).